

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א
לקט פירושים מתוך שיעור פרשת שבוע
בביהכ"ס "דברי שיר" רח' זכריה 4 ב"ב יום חמישי בשעה 22:00

גליון מספר 252

קרח תשע"ב

אלא מסיתים אחרים שלא בפניו, ואומרים "אין ישועתה לוי".

"כי כל העדה כלם קדשים" (טז, ג)

בפרשת דברים מוכיח משה רבנו את עם ישראל ומזכיר ברמז את עוונותיהם. אחד מהם הוא: "וחצרות ודי זהב", ופרש רש"י שם ש"חצרות" זו מחלוקתו של קרח, ו"די זהב" הוא חטא העגל.

ולכאורה, הרי קודם עשו את העגל, ואח"כ היתה מחלוקתו של קרח, ומדוע הפך משה את סדר הדברים? ובאר בספר "ילקוט הגרשוני": בעצם, על מה שעשו ישראל את העגל, לכאורה היה להם תרוץ: סוף כל סוף לפני חמשים יום יצאו ממצרים, והיו רגילים מאד לעבוד עבודה זרה, אם כן, אין עליהם כל כך טענה שעשו את העגל.

אבל אם זה התרוץ, מתעוררת עליהם טענה חדשה: הרי במצרים כבדו מאד את כהני העבודה זרה, כמו שכתוב בפרשת ויגש: "רק אדמת הכהנים לא קנה כי חק לכהנים מאת פרעה ואכלו את חקם", ומדוע בני ישראל לא למדו גם הנהגה זו מהמצרים?

אם כן, כאשר חלק קרח על משה רבנו, לא נתן כבוד למנהיגי העם וכנהניו, אלא טען כי "כל העדה כלם קדשים" - בזה עורר מחדש את הקטרוג על מעשה העגל, כי אותה טענה והמלצת זכות מחמת שיצאו ממצרים, נפלה. לכן נאמר קודם "חצרות" ואח"כ "די זהב".

"בקר וידע ה' את אשר לוי" (טז, ה)

רבי ברוך רוזנבלום שליט"א עמד באחת מדרשותיו על הצורך לשמור על סדרי התפילה גם ב'בין הזמנים', שגם אז יש לקום בבוקר לתפילה בזמן.

ופרש על כך בדרך צחות את הפסוק שלפנינו: "בקר וידע ה' את אשר לוי", בבקר יודעים מי שיד לקדוש ברוך הוא, לפי הזמן שקמים...

"בקר וידע ה' את אשר לוי" (טז, ה)

ברש"י: ומדרשו - 'בקר', אמר להם משה: גבולות חלק הקב"ה בעולמו, יכולים אתם להפך בקר לערב, כן תוכלו לבטל את זה, שנאמר: 'ויהי ערב ויהי בקר...'. המשל שמביא **הרב בן ציון סנה** על הדברים, ממחיש אותם היטב:

ענקית האופנה ההולנדית B&W נקלעה לקשיים בשל התחרות הצמודה בשוק. החליטו הבעלים ליחצן את החברה באופן חדש - ירוק. הוסיפו עלה ירוק לסמל של

"ויקמו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים" (טז, ב)

נצטוינו בפרשת קדושים (ויקרא יט, לב): "מפני שיבה תקום והדרת פני זקן", ומכאן למדו חז"ל (קדושין לב ע"ב) מצות קימה בפני תלמיד חכם.

ועד כמה חייב לעמוד מפניו?

אומרת הגמרא: "יכול יעמוד מפניו ממקום רחוק? תלמוד לומר 'תקום והדרת' - לא אמרתי קימה אלא במקום שיש לו הדור בעמידתו" ופרש רש"י: "הדור בעמידתו - דהינו תוך ד' אמות, דמוכחא מילתא שמפניו הוא עומד".

אמנם, לא כל תלמידי החכמים שווים לענין זה. נפסק בשלחן ערוך (יורה דעה סי' רמד, ט-יד): "הרואה חכם עובר, אינו עומד עד שיגיע לתוך ארבע אמותיו, וכיון שעבר מלפניו יושב. ואם רבו מובהק - עומד מלפניו מלוא עיניו, ואינו יושב עד שיתכסה מעיניו או עד שישב במקומו. ראה אב בית דין - עומד מלפניו משיראנו מרחוק מלוא עיניו עד שיעבור מלפניו ארבע אמות. ראה את הנשיא - עומד מלפניו מלוא עיניו, ואינו יושב עד שישב במקומו או עד שיתכסה מעיניו".

לפי זה, אומר **החיד"א ב"נחל קדומים** - תחילת בזוי משה על ידי קרח ועדתו מונחת כבר בפסוק זה: "ויקומו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים" - הם השוו את כבודו לכבודם של שאר מאתים וחמשים ראשי הסנהדראות, וקמו רק "לפני משה" כלומר, רק כאשר בא לפניהם ממש, כשהגיע לתוך ד' אמותיהם, ולא כפי הדין שמיד כשרואים אותו עומדים מלפניו מלוא עיניהם.

"ויקהלו על משה ועל אהרן" (טז, ג)

בספר **"תפוחי חיים"** כתב, שזו דרכם של אנשי ריב, לעשות הכל בהתקהלות ובהמוניות, וזאת במקום לגשת אל משה, לשוחח עמו בפרטיות ולבקש את בקשתם בצורה מכובדת.

לכן לשון הכתוב: "ויקהלו על משה" ולא **אל משה**, כיון שלא באו לדבר אליו באפן רציני ומכובד, אלא הסיתו את העם על משה שלא בפניו.

על דרך זו פרש בספר **"לוחות עדות"** את הפסוק "רבים אמרים לנפשי אין ישועתה לו באלקים סלה" (תהלים ג, ג), ולכאורה, היה צריך להיות כתוב "רבים אומרים אין ישועתה לי..." אלא שבפסוק זה מבקר דוד המלך את התנהגותם של מתנגדיו, אשר אינם באים לדבר עמו,

הקב"ה: **"הבדלו מתוך העדה הזאת ואכלה אתם כרגע"**, והמשפט הזה דרש באור יסודי. מדוע?
 כי אם היה הקב"ה שולח מלאך להרג את קרח ועדתו, מובן מדוע משה ואהרן צריכים להבדל מתוך העדה, כי המלאך אינו מבדיל בין צדיק לרשע, ועלול לחילה, לפגע גם בהם. אבל מאחר שהקב"ה מודיע כי הוא בעצמו יעשה זאת – **"ואכלה אתם כרגע"**, לצרך מה עליהם להבדל מהעדה הרעה? וכי יעלה על הדעת שהשי"ת יפגע במשה ואהרן, על לא עול בכפם: אם כן מדוע בכל זאת הורה להם: **"הבדלו"**? מכאן הבינו משה ואהרן שבמלה **"לאמר"** רמז להם הקב"ה משהו. מהו הרמז?

חשבו משה ואהרן, האם היה כבר מקרה דומה בחמתו, שהקב"ה בדבריו בקש לרמז משהו? חשבו ומצאו כי, אכן, היה מקרה דומה, בחטא העגל, כשה' אמר למשה רבנו: **"הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם"** (שמות לב, יז). והנה, משה בודאי תמה, מדוע ה' מצוה עלי שאניח לו, וכי אני אוחו בידו של הקב"ה, כביכול, ולא מאפשר לו להרג את בני ישראל? אלא, הסיק, שיש בידו, באמת, אפשרות למנע מהקב"ה לכלות ח"ו את עמו. כיצד? על ידי תפלה. ולכן מיד עמד ונשא תפלה ככתוב (שם יא): **"ויחל משה את פני ה' אלקיו"** וגו'.

אף כאן, הבינו משה ואהרן, כשאמר ה' **"הבדלו מתוך העדה הזאת ואכלה אותם כרגע"**, מה משמעו? שכל עוד שאיננו נבדלים מעם ישראל, אנו מעכבים את הקב"ה מלכלות ח"ו את עמו. כיצד? על ידי תפלה, וזהו שאמר להם ה': **"לאמר"** – מה לומר? פשוט מאד, להתפלל. ועל כן מיד, **"ויפלו על פניהם ויאמרו אל-אלקי הרוחות לכל בשר"** (שם, כב).

"ולא יהיה כקרח וכעדתו" (יז, ה)

התורה מזהירה אותנו מפני כל שתפות בעיני מחלקת, והנה גם בתוך המחנה פנימה יש רבים הנכשלים בעוון המחלקת, בשונה מעברות אחרות. אמר על כך הרב שטינמן שליט"א, כפי שמובא בחוברת **"מזקנים אתבונן"**:

"יש נבלות וטרפות שאנחנו אוכלים – שנאת חנם, מחלקת וכל העיניים שבין אדם לחברו. בזמן האחרון התרבו כל כך יתומים ואלמנות, מי יודע אם לא בעוון המחלקת ארע כל זאת?..."

אמנם – מוסיף הרב שטינמן – פעמים רבות אנו רואים כי הנענש עצמו לא חטא במחלקת, ובכל אפן הוא נענש מפאת שתי סבות:

האחת – מדין ערבות שכל ישראל ערבים זה לזה, ולכן גם מי שלא חטא נענש, והשניה – משום שיתכן שלעתים שמע על המחלקת ונהנה ממנה, או, לחלופין, הוא מקבל את הדברים ועל ידי כך משתיך למחלקת, על אף שהוא איננו הגורם שלה.

החברה, העובדים של החברה שלבושים בחלצה שחורה, קבלו עלה ירוק על חלצתם.

כל החברה עברה לחשמל סולארי, והחסכון שהנהיגו באנגריה היה מדהים – בן אדם נכנס לחנות ומוצא אותה חשוכה, למעט הדלפק. מבקש האדם לקנות מעיל, מפנים אותו לאזור המתאים במחלקה המתאימה. מיד כשהוא מגיע לנקודת המקום המתאימה, נדלק האור במקום. כל זאת כדי לחסוך באנגריה. כך יש קו ייצוגי חדש ואופנתי.

יום אחד נכנס בחור מרושל לחנות, נגש לנציג המכירות ומבקש חולצה. **"מחלקת חולצות מצד שמאל, הדלת השלישית"**. הוא מגיע לשם – נדלק אור. נגש מיד למוכר, ומבקש חולצה. **"איזו חולצה?"** – שואל המוכר.

"לא משנה."

"איזה צבע?"

"לא משנה."

"איזו גזרה?"

"לא משנה"

פתאום כבה האור. הבחור שולח מבט תוהה אל המוכר, ושואל – **"מה זה, החושך? מה קרה?"**

אומר המוכר: **"אם לא משנה לך – בשביל מה האור?!"** והנמשל: משה רבנו אמר לקרח – **"בקר וידע ה' את אשר לוי"**. לשם מה יש צורך בבוקר? כדי להבדיל בין תכלת ללבן, כדי להבחין בין כלב לשועל, בין חמור לזאב. אבל אתה אומר – **"כל העדה כלם קדושים" – אין שום הבדל. אם כך, לשם מה אור?!**

הבוקר נועד כדי להבחין, ואתה מנסה לא להבחין. אם לא מבחינים, לשם מה בוקר?!

כשם שאת הבוקר אתה לא תוכל להפוך ללילה, כך לא תוכל לקחת מאהרן הכהן את המנוי שלו, כי את המנוי הזה – עשה ה'!

"וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר; הבדלו מתוך העדה הזאת ואכלה אתם כרגע" (טז, כ-כא)

הקשה האלשיך הקדוש, המלה **"לאמר"** – אין לה, לכאורה, מקום כאן, שכן מתי נאמר **"לאמר"**? כאשר צוה ה' את משה ואהרן לומר משהו לבני ישראל, אבל בדבור זה שדבר ה' למשה ולאהרן, לא צוה עליהם לומר לבני ישראל דבר, אלא הורה להם: **"הבדלו מתוך העדה וגו' ואכלה אתם"**, ואם אין להם מה לומר, מדוע אמר להם ה' **"לאמר"**?

אלא, אומר האלשיך, ה**"לאמר"** שלפנינו שונה מכל האחרים. אין כונתו לומר שמשה ואהרן יאמרו את הדברים לבני ישראל, אלא שיתפללו עליהם. וכיצד יכלו משה ואהרן להבין, כי הפעם במלה **"לאמר"**, מצוה עליהם השי"ת להתפלל? מפני שאחר כך אמר להם

